

Eva Biaudet r ym.

Kirjallinen kysymys amalgaamin kieltämisestä Suomessa hammashoitomateriaalina

Eduskunnan puhemiehelle

Suomi on ainoa Pohjoismaa, joka ei ole kieltänyt amalgaamin käyttöä hammashoidossa laajoista tutkimustuloksista huolimatta, jotka todistavat amalgaamin epäterveelliseksi hammashoitomateriaaliksi. Amalgaami sisältää 50 % elohopeaa, joka on myrkyllisin raskasmetalli ja jonka kanssa kosketukseen joutumista on vältettävä ja joka on ympäristölle vaarallinen. Tästä huolimatta samaa myrkyllistä raskasmetallia käytetään hammashoidossa amalgaamitäytteenä. Maailman terveysjärjestö (WHO) toteaa amalgaamitäytteen olevan suurin ihmisten elohopea-altistuksen aiheuttaja.

Hammasamalgaamissa elohopea on hyvin kovana sidoksena, ja hammastäytemateriaalina se toimii useimpien osalta hyvin. Amalgaami kuluu kuitenkin samalla nopeudella kuin hampaamme kuluvat, ja tietty määrä elohopeaa voi imeytyä elimistöön. Elohopeaa voi vapautua amalgaamitäytteestä ennen kaikkea poraamisen yhteydessä. Elohopeahöyry imeytyy suun limakalvojen ja nenän hajuhermojen kautta, mistä se leviää aivoihin. Amalgaamitäytteistä lähtee elohopeahöyryä, jota vapautuu purtaessa ja hampaita harjattaessa. Kun amalgaamia joutuu elimistöön, se leviää veren välityksellä. Ruotsalainen tutkija ja hammaslääkäri Magnus Nylander kuvaa prosessia kirjassaan *Fri från amalgam* (s. 224, 2003): "Elohopea, joka hapettuu 2-arvoiseksi elohopeaioneiksi voidaan pelkistää takaisin alkeismuotoon voidakseen jälleen hapettua... Näin ollen sama elohopea-atomi voi aiheuttaa myrkkyyvaikutuksia eri puolilla elimistöä." Erityisen alttiina riskiryhmänä ovat amalgaamitäytettä saaneiden äitien sikiöt. Monilla tutkijoilla on vahva epäily siitä, että elohopea-altistuksella on yhteys kehityshäiriöihin, kuten MDB (Minimal Brain Dysfunction), Damp/ADHD ja autismi.

Terveysongelmia ilmaantuu usein vasta, kun elimistössä olevat elohopeapitoisuudet nousevat suuriksi ja puhdistuksesta huolehtivat omat elimet eivät enää jaksaa toimia optimaalisesti. Tunnettuja oireita ovat niin Ruotsin Tandvårdskadeförbundetin kuin Amalgamskadefondenin mukaan huimaus, väsymys, nivel- ja lihaskipu, hermostolliset häiriöt, vatsa-suolistovaivat, mutta myös reumasairaudet, MS, ALS, fibromyalgia, multippeliskleroosi, psoriasis, masennus ym., joilla voi olla yhteys amalgaamin aiheuttamaan elohopeamyrkytykseen.

Myös Suomessa on tutkittu amalgaamin terveysriskejä. Tutkijat Taskinen, Kinnunen ja Riihimäki kirjoittivat 1980-luvulla tutkimusraportin, jonka mukaan elohopeahöyrylle altistuminen voi muodostua suureksi tavanomaisessa amalgaamin poistossa, mistä aiheutuu potilaalle suuri terveysriski. Nämä tulokset eivät näytä vaikuttaneen hammaslääkärikuntaan, koska suuri osa Suo-

Kirjallinen kysymys KK 23/2016 vp

messa toimivista hammaslääkäreistä ei ole ottanut tätä huomioon vaan on jatkanut vanhojen amalgaamitäytteiden kuivaporausta, mikä siis asettaa hammashoidon potilaat terveysvaaralle alttiiksi.

Kaikkeen amalgaamin epäterveellisyyteen liittyvään tutkimukseen ja tietoon tulisi kiinnittää huomiota väestön kärsimysten ja sairauksien välttämiseksi. Monilla ihmisillä Suomessa on amalgaamitäytteitä, jotka voivat vaikuttaa yleiseen terveydentilaan. Kaikki ihmiset, joilla on amalgaamitäytteitä, eivät ole täysin tietoisia siitä, että amalgaami sisältää elohopeaa, jolla voi olla terveysvaikutuksia, minkä vuoksi ihmiset eivät aina ymmärrä huonon terveydentilansa juurisyitä.

Norja ja Tanska kielsivät amalgaamin vuonna 2008 ja Ruotsi vuonna 2009. Tämän mukaisesti amalgaamin käyttö hampaiden täytemateriaalina on kielletty yleisessä hammashoidossa ja lasten ja nuorten hammashoidossa kokonaan kielletty. Meillä on kuitenkin määräaikainen poikkeus. Sairaalahammashoidon piirissä olevilla hammashoidon vastaanotoilla tai vastaavilla hammasamalgaamin käyttö on sallittua 31.12.2016 saakka, jos siihen on erityiset lääketieteelliset syyt tai hammaslääkäri arvioi, että muut menetelmät eivät johda riittävän hyvään tulokseen.

Suomi allekirjoitti 15. lokakuuta 2013 Minamatan yleissopimuksen, mikä tarkoittaa lupausta elohopean käytön vähentämisestä ympäristöpäästöjen vähentämiseksi. Tämä on varsin vahva argumentti myös amalgaamin käytön lopettamiselle hammashoitomateriaalina. Nykyisellään suuri osa amalgaamitäytteiden elohopeasta joutuu sekä maaperään että ilmaan haudattaessa tai tuhkathtaessa kuolleita. Haluamme näin ollen kehottaa Suomen poliitikkoja nostamaan välittömästi agendalle amalgaamin käytön kieltämisen hammashoitomateriaalina Suomessa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus on aikonut ryhtyä amalgaamin käytön kieltämiseksi hammashoitomateriaalina Suomessa?

Helsingissä 9.2.2016

Eva Biaudet r
Satu Hassi vihr